

Praha 30. 9. 2021

Tisková zpráva

k vydání Národní zprávy české koalice Social Watch 2021

Korporátní zájmy drtí planetu i demokracii

Zpráva tentokrát vedle kritického posuzování vybraných oblastí formuluje i doporučená opatření, která by mohla vést ke zlepšení situace.

Žijeme pořád ještě ve stínu pandemie COVID-19. Na mezinárodní úrovni se řeší zejména nerovná distribuce vakcín, v české zprávě jsme se zaměřili hlavně na dopady pandemie a s ní spojených opatření na **postavení žen**: došlo k dramatickému prohloubení přetrvávajících nerovností s důsledky pro zdraví i životy. Ve zvlášť exponovaných profesích (sociální služby, zdravotnictví) tvoří ženy většinu a také v domácnostech konají více práce, ke které přibyla i péče o děti při výuce on-line. K tomu byl zaznamenán i významný růst domácího násilí vůči ženám. Je třeba mj. zlepšit ohodnocení pracovníků kritické infrastruktury a ratifikovat Istanbulskou úmluvu.

Další palčivý a prohlubující se problém představuje nedostupnost **bydlení**. Zpráva konstatuje, že podle společnosti Deloitte je na zakoupení bytu o ploše 70 m² v ČR potřeba více než 11 násobek průměrné roční mzdy. V Polsku nebo Velké Británii je to jen 6 – 7 násobek. Příčinou neblahého stavu je chybějící výstavba sociálních bytů a spekulace: „očekávání růstu cen developery vede k odkládání výstavby a takto nedostatečná výstavba vede k tomu, že očekávání růstu cen je naplňováno.“ Řešením může být státní výstavba bytů a progresivní zdanění nemovitostí.

V environmentální oblasti zpráva konstatuje se, že se vládě nedaří plnit cíle, které si v oblasti adaptace na **změnu klimatu** a ochrany před následky sucha stanovila a zároveň málo koncepčně plánuje využití prostředků Evropského plánu obnovy po pandemii. Zdržovací taktiku zvolila vláda i při odchodu z uhelné energetiky. Příkladů co je potřeba dělat uvádíme celou řadu, např.: „Nastavit podmínky pro rychlý rozvoj obnovitelných zdrojů energie, a to ideálně ve vlastnictví lidí, obcí, družstev, komunit a menších firem.“ Dále jsou uvedeny žádoucí systémové změny, jako „Ekonomie koblihy“ (Kate Raworth) nebo koncept nerůstu.

Pravidelně se ve zprávě objevuje také hodnocení českého **obchodu se zbraněmi**. I tentokrát zpráva konstatuje, že výrobky českého zbrojního průmyslu se dostávají do zemí s autoritářskými vládami nebo těch, které porušují lidská práva. Jako příklad je uvedeno tiché zrušení zbrojního embarga uvaleného na Turecko po jeho invazi na sever Sýrie. Tato část zprávy mluví také o postupné militarizaci české společnosti, která se projevuje rozšířeným držením zbraní, propagací ozbrojených složek a právě podporou zbrojního průmyslu. „Je třeba opustit koncept bezpečnosti, který spoléhá jen na použití síly a který nedokáže pracovat s výzvami, jakými jsou právě klimatické změny či pandemie“ a je třeba „snížit výdaje na zbrojení.“

K oblastem zájmů Social Watch patří také **rozvojová spolupráce**. I v této oblasti existují výrazné nedostatky. ČR stále ani zdaleka neplní závazek z doby vstupu do EU, že bude poskytovat na rozvojovou spolupráci 0,33 % z hrubého národního důchodu. Ve skutečnosti je to pouze 0,13 % HND a také zacílení neodpovídá mezinárodním pravidlům: spolupráce se prakticky netýká nejchudších zemí. Další výtkou je, že vládní koncepce mezinárodních vztahů je úzce zaměřena na ekonomiku a podporu obchodu. Výzvy ke zlepšení zahrnují větší podporu rozvojovému vzdělávání a dodržování přijaté Koncepce zahraniční politiky ČR.

Závěrečná část zprávy podává přehled o implementaci Agendy 2030 (**Cíle udržitelného rozvoje**, SDGs) a Strategického rámce ČR 2030. Ve většině oblastí Česká republika zaostává za přijatými závazky. Proto mj. doporučujeme: „Vedení státu, ministerstev a dalších státních organizací by se mělo pracně vytvořenými strategickými dokumenty a zprávami řídit a využívat je (ne je používat jen jako záštitu žádostí o dotace z EU apod.)“.

„Jako společný jmenovatel kritických jevů se jeví nedostatečná schopnost politické reprezentace chránit veřejné zájmy, zejména životy a zdraví obyvatel a další práva, jako právo na bydlení a zdravé životní prostředí. Česká politická reprezentace rezignovala na občanskou participaci a pravidelně jsou v rozhodování upřednostňovány zájmy soukromých firem. To vede k rostoucí nedůvěře v politiku a k ohrožení demokracie.“

Autoři letošní zprávy:

Maja Vusilović, Petr Gočev, Jiří Šteg, Tomáš Tožička, Radek Kubala, Peter Tkáč, Vít Kozák, Pavel Šremer

Zprávu lze stáhnout na stránkách <http://www.socialwatch.cz/>

Kontaktní osoba Jiří Silný, předseda

E-mail: jirisilny3@gmail.com

Telefon: 737 574 412

Zpráva Social Watch 2021 vznikla za finanční podpory Friedrich Ebert Stiftung, e. V., zastoupení v ČR

Social Watch je mezinárodní síť občanských organizací usilujících o vymýcení chudoby a jejich příčin, o ukončení všech forem diskriminace a rasismu, o zajištění spravedlivé distribuce bohatství a naplňování lidských práv. Social Watch prosazuje mír, sociální, ekonomickou, environmentální a genderovou spravedlnost a zdůrazňuje právo každého člověka nežít v chudobě. V současnosti jsou členy české koalice: ADEPTTs, Alternativa Zdola, EDUCON, Ekumenická akademie, EUROSOLAR, Fórum 50 %, Nesehnutí, Svět bez válek a násilí, Trast pro ekonomiku a společnost, Wontanara a další nezávislí experti a expertky.